

DOMAČI PRIJATELJ

V PRAGI, 1. JULIJA 1906.

Ta časopis izdaje Vydrova tovarna branil v Pragi VIII. in ga pošilja svojim odjemalcem **popolnoma zastonj**. Na „Domačega Prijatelja“ se ne more naročiti, tudi do inozemstva ne.

VSEBINA: C. GOLAR: Starinska balada. KOMPOLJSKI: Že petič...
VIT. F. JELENC: Kresna balada. JANKO LAVRIN: Sreča in bogastvo.
KRISTINA: Ljubezen moja. ZOFKA KVEDER JELOVŠKOVA: Vladoša
na deželi. Z. K.: Zlata Praga. (Dalje.) ELVIRA DOLINAR-SITTIG: Mo-
derna gospodinja. — Uganke.

K osveženju za časa vročine
priporočamo naše šumeče bonbone

„AMBO“ in 5 „SIDRO“.

Škatulja 50 komadov za 2 K.

Izdelujejo se pod nadzorstvom zapriseženega kemika, kateri
pred izdelovanjem vse surove tvarine preišče.

Naši šumeči bonboni ne obsegajo nikakih zdravju škod-
ljivih snovi.

Iznenadi Vas njih izborni okus; gotovo daste prednost šu-
mečim bonbonom pred pivom po katerem je človek len in za
za delo nesposoben.

Poskusite in priporočajte!

Vydrova žitna kava.

Cenjenim gospodinjam! Vydrova žitna kava kuha se za
otroke in bolnike popolnoma sama.

Za odrasle vzame se $\frac{1}{3}$ dobre zrnate kave, ostalo pa Vydrove
Kdor se hoče najesti barve in mu ni mar dober kavin
napoj — naj prida še cikorijo.

JUŠNI PRIDATEK.

je dobro pridati vsaki juhi, ker jo izvanredno pojači. Tudi vodena juha zadobi meseni okus. Priporočamo mali poskus!

$\frac{1}{2}$ kg. steklenica 3 K 50 v.

VYDROVE KONSERVE

(grahova, riževa, lečna, gobova in rezančeva)

izborna njih kakovost razglasila je svoje dobro ime po širnem svetu. So pri svoji izvanredno hitri in enostavni pripravi izbornega okusa, ter prekosijo vsako pričakovanje.

Cena $\frac{1}{2}$ kg. zavojček vsake vrste 1 K 50 v., 100 gr. po 30 v.

BUŠČIN

ni izdelek samo za zložne gospodinje ampak tudi za razumne, katerim je mar dobro pečivo. Dokaže nam to vsak, kdor je okusil dobro pečivo kot grigrizek k Vydrovi žitni kavi.

Zavojček za 5 kg. moke 10 v. Priložimo ga na zahtevo tudi 5 kg. pošiljki kave.

Izborni zakusek so naši oblati:

dessert	škatulja	50 kosov	K 3—
maslovi (naša specijaliteta)	25 "	" 2—
malin. rezi	50 "	" 2—
delicatesni	50 "	" 2:50
karlovar. mali	50 "	" 1—
" večji	50 "	" 2—
" veliki	50 "	" 3—

Vse vrste oblatov pomešane: Škatulja 2, 4 ali 6 K.

Kolekcija vseh naših izdelkov stane brez poštnine (isto zaračunamo K 3:32.

VAŽNA OPAZKA!

Vydrovo žitno kavo pošiljamo vedno poštnine prosto. Ako pa naročite zraven tega ali posebej tudi ostale naše izdelke tedaj je potreba za to poseben porto. Ostalo blago, razun žitne kave, pošiljamo poštnine prosto le tedaj, ako znaša obnós najmanj 6 K. Manjšim pošiljkatvam priračunamo poštnino.

DOMAČI PRIJATELJ.

LETNIK III.

V PRAGI, 1. JULIJA 1906.

ŠTEV. 7.

C. GOLAR:

STARINSKA BALADA.

Iznad sinjih gor gredo oblaki,
kot bi sopli rdeč pepel v nižave,
kot bi rože plavale krvave.
„Ivan, Ivan moj je šel na vojsko,“
plaho je dejala mlada Ana,
kot bi čula iz daljin bobnenje,
kot bi slišala topov rjovenje.

*

Mesečina zemljo je oblila,
k zaročenki v vas dospel je Ivan.
„Vstani, okno mi odpri, premila!
K tebi je prišla ljubezen moja,
da te pelje na polje zeleno,

tam drhti srce mi prestreljeno.“
Planila je k oknu: „Kje si, Ivan?“
Tiho. Črna senca se ji klanja,
trudna zemlja sen pokojni sanja.

*

Bila je velika, slavna svatba.
Pirovala rdeča je kraljica.
Carji, kralji so ji bili gostje,
divno so žarela njena lica.
K njej je bil povabljen Ivan
v svate —
iz ognjenih kelihov so pili,
z zrni se svinčenimi gostili.

KOMPOLJSKI:

ŽE PETIČ...

Poldne je odzvonilo po ljubljanskih cerkvah. Pomladansko solnce je razpršilo s svojimi toplimi žarki gosto meglo, ki je ležala liki mōra vse dopoldne nad Ljubljano in njeno okolico. Prikazali so se obmejni hribi, kakor da so zaviti v fino tančico, ki pa je postajala vedno finejša in prozornejša ter je

naposled zginila. Obmejni hribi pa so zrlí nemo in resno na svojo varovanko, belo Ljubljano . . .

Po Karlovarski cesti so prihajali ob istem času že posamezni ljudje proti kolodvoru dolenjske železnice. Počasi in nekako trudno so stopali z večjim ali manjšim bremenom bodisi na hrbtu, na rokah ali na glavah — zlasti ženske. Kakor se je videla že v hoji neka težka utrujenost, tako si jo tudi lahko zapazil na obrazih. Bili so temní in resní, skoro mrtvi. Bogsigavedi: ali jih je tako utrudila nevajena hoja po mestu, ali so napravili slabe kupčije, ali jih je tako prevzelo pomladansko solnce s svojimi božajočimi žarki, ali jim je pa izklesala temne gube na obrazih dolgoletna skrb in trpljenje . . .

Počasi in leno so stopali največ posamič. Marsikateri se je ozrl v obcestne kurjevaške gostilne; hipoma se mu je zazdelo, da bi bilo dobro nekaj toplega za njegov želodec, a požrl je sline in stopal dalje vedno z enakomernimi koraki. Škoda zapravljati skoro po nepotrebnem denarja. Dandanes je hudo za denar, to vedo tudi Dolenjci prav dobro. Sicer pa tako ni dosti več časa do vlaka. Za dobre pol ure bode že prisopihal. Ravno dobro bi sedel za mizo, pa bi moral zopet vstati, če noče zamuditi vlaka in dobiti še o pravem času vozovnico. Zakaj vedno je boljše, da se čaka na vlak, ker tudi na dolejski železnici noče čakati, dasi vozi navadno prav po polzevo . . .

Polagoma so se polnili prostori tretjega razreda in pa peron. Moški so večinoma ostali v čakalnici, ženske pa so odšle na peron in ondi zasedle klopi. — Nikjer ni zapisano, da bi morale biti ženske na peronu, moški pa v čakalnici; a vendar se to godi že leta in leta in se bode godilo najbrže še več let. Le pozimi ostajajo radi mraza tudi ženske v čakalnici. Kakor hitro pa je topleje, jih zopet vidiš na peronu sedeti na klopeh z jerbaščki na kolenih. Le redko se zgubi kak moški med nje, kakor se redko zgodi, da bi bila kaka ženska med moškimi v čakalnici. Ima pač vsak spol svoje interese, svoje pogovore, in to jih loči.

Nehaj žensk in še več šoli odraslih otrok se je drenjalo pri prodaji vozovnic, dasi je bilo še dobre pol ure časa. Čakali so nestrpno in godrnjali drug proti drugemu, da še ni uradnik odgrnil zamazanozelene zavese in odprl vratíc. Videlo se jim je, da se še niso dosti vozili po železnici.

Sčasoma je postalo živahnejše. Prihajali so novi došleci. Moški so se ustavili pri moških v čakalnici, ženske so odšle na peron in se ozirale po zasedenih klopeh, kje bi bilo dobiti še kaj prostora ali vsaj kakoznanko. Med čakajočimi se je razpletel razgovor o vseh mogočih stvareh. Spoznali so se ljudje, ki se še nikdar niso videli v življenju in se najbrže tudi ne bodo nikoli več, če se morda zopet ne snideje slučajno kedaj na vlakú. Sprva se vpraša neznanca, kaj je imel v mestu opraviti, ne iz radovednosti, ampak kar tako iz navade, da človek prične pogovor. In potem gre dalje kar samo ob sebi kakor kamen, ki si

ga sprožil na strmini. Ta in oni ima kakega znanca ali pa sorodnika tam v deveti fari in je sedaj naletel na njegovega sovaščana. In tako je vedno dovolj tvarine za pogovor med dobrodušnimi ljudmi. Zopet drugi je bil morda v tistem kraju na sejmu že pred več leti; a še danes ti bo vedel natanko povedati, kakšno živino je kupil takrat, od koga in za koliko. Ali je priredil, ali pa zgubil pri prodaji. Sicer niso to nikake važne stvari, a človek se le razgovarja in tako krajša čas. —

Ura v čakalnici je že kazala tri četrt na eno.

Takrat pa pridrdra proti kolodvoru dvoprežen, popolnoma zaprt voz zelenkasto pobarvan. Par gruč moških, ki so stali pred kolodvorom v živahnem razgovoru, so hitro umolknili in začudeno gledali ta nenavaden voz. Videli so že različne kočije, ali take, da bi bila popolnoma pokrita in ne bi imela nikakega okna na strani, take še niso videli svoj živ dan ne. Voz se vstavi tik pred vhodom in sedaj je bilo opaziti, da so vrata in okno zadaj. — Vrata se naglo odpro, in iz voza stopi lahkotno visoka možka postava s palico v roki. Postarni obraz s sivimi brkami je kazal nenavadno jezo in nevoljo. Vrat ni zaprl za seboj pač pa je še držal kljuko in zarohnel v voz: „No, nesnaga grda! spravi se vendar ven!“

V vozu je nekaj zaječalo, se obračalo nekaj časa in potem je pomolil glavo pri odprtih vratih — star berač. Z veliko težavo in z odgonjačevo pomočjo in kletvijo se je zmotal iz voza. Že je zaloputnil vrata odgonjač, ko se oglasi berač z visokim, skoro otroškim glasom: „Palica in še ena culica,“ ter pokaže z roko v voz.

„Kaj nisi mogel vsega vzeti, ti nadloga živa ti!“

Mrmraje vzame palico z voza in privleče z njeno kljuko zamazano culico ter jo vrže s palico vred pred berača. „Pomislite, ljudje božji,“ se začne odgonjač nehote opravičevati pred radovednimi gledalci, „že petič ženem to nesnago iz mesta, že petič. Lansko leto sem ga gnal štirikrat. Pozimi sem že pozabil nánj, a komaj je odlezel sneg, se je že privlekel v mesto, in kakor se vidi tudi letos ne bom imel miru pred njim. Pomislite že petič . . .“

Moški so zmajali z glavami; eden je hotel celo nekaj vprašati, pa odgonjač je nevoljno godrnjaje odšel k blagajni.

Berač je nemo in začudeno zrl nekaj časa na svoje premoženje, ki je ležalo pred njim na peščenih tleh zavito v dveh zamazanih culicah. Potem pa seže v žep svoje mastne suknje, privleče suho žemljo, ter jo začne glodati z brezzobimi čeljusti. Ni se zmenil za nikogar na svetu v tem trenutku kakor za staro žemljo, ki jo je premetaval po ustih. Neki moški je pristopil k njemu ter ga vprašal dosti glasno, odkod da je. Berač ni slišal, ampak žvečil naprej. Vpraša glasneje. Tudi nikakega odgovora. Potem mu zakriči na uho. Berač preneha glodati na žemlji, pogleda neznanca s krmežljavimi očmi, in ustne se mu zaokrožijo v nasmeh.

„Zmešan je, zmešan,“ se oglasi nekdo izmed okoli stoječih.

„I, seveda je; saj se mu vidi,“ odgovori drugi glas.

„Pa bi ga naj vendar občina obdržala doma, da bi se ne klatil okrog.“

„To je lahko reči,“ se odzove rezki odgonjačev glas. Stopil je ravnokar od blagajne in spravljal neke popirje v žep. „To je lahko reči, pa težje storiti. Ali ga naj priklenejo, da bi ostal. Sicer komaj leze, pa se le privleče vedno v Ljubljano, odkar jo je zavohal. Zdaj imam že petič ž jim opraviti v poldrugem letu, že petič, pomislite.“

„Pa naj bi hodil od hiše do hiše; saj imamo tudi pri nas enega reveža, ki se tako živi v domači občini.“

„Kdo bo pa tako neumen, da li vzel tako nesnago v hišo? Vi gotovo ne. Saj kar gomezi po njem. Še v hlevu bi ga rad ne imel nikar v hiši. —

Zdaj pa le poberi, da greva!“

Dotaknil se ga je s palico in mu pokazal na culici. Berač privzdigne glavo in ko zapazi znani osorni obraz, spravi hitro košček zemlje v žep, pobere s težavo culici ter se obrne z drsa-jočami koraki proti vhodu . . .

„Prostor, odmaknite se, če nočete kakšnih domačih živali. Jaz ga poznam, ker ga ženem že petič.“

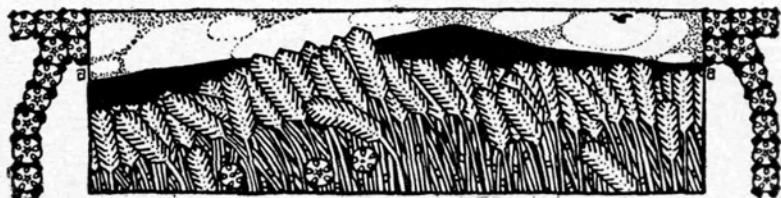
Ljudje so začudeno gledali ubožca in odgonjačev od jeze in nevolje zaripljen obraz. Vsakdo se je rad ognil, da se ni niti njegova obleka dotaknila beračeve. Berač je pa lezel naprej skozi čakalnico na peron, kjer je pretrgala njegova osebnost živahni pogovor žensk in ga zasukala popolnoma na drugi tir.

„Prostor, odmaknite se, če nočete . . .“ je ponavljal vedno odgonjač za njegovim hrbtom. „Že petič ga ženem; jaz že vem . . .“

Na koncu perona se vstavi. Berač spusti culici na tla in začne zopet glodati naslonjen na zid košček zemlje. Njegov spremljevalec je pa zopet razlagal radovednim poslušalkam, da ga žene že petič in si brisal pot z obraza. Pomladno solnce in pa še bolj jeza nad beračem sta ga popolnoma ugrele, da so mu stale potne kapljice na velem licu.

Kmalu nato je pridrdral vlak. Završelo je po vseh prostorih kolodvora. Vsakdo je pograbil svojo obilno prtljago in silil k železniškemu tiru. Komaj se je vstavil vlak, že je množica vrela v vozove. Nazadnje je vstopil berač s svojim spremljevalcem v zadnji voz, ki je bil popolnoma prazen. Ravnodušno je sedel na klop poleg svojih culic, in zdajpa zdaj se je prikazala na njegovem starikavem obrazu celo poteza zadovoljnosti. Menda mu je ugajalo, da je lahko in po ceni potoval v svoj rojstni kraj.

Odgonjač je sedel na drugo stran voza in zrl proti Krimu. Obrisal si je zadnje potne srage, našgal smodko in sam pri sebi zamrmral: „Sedaj se peljeva petič skupaj. Najbrže me doleti med poletjem še parkrat taka čast. No, hvala lepa.“

VIT. FEOD. JELENC:

KRESNA BALADA.

„Kdor gre kasno v kresni noči,
 ko pogasnejo kresovi svetli,
 ko polnočna ura bije,
 tam po stezi zapuščeni
 do globokega tolmunu
 skritega sred vrb kržljavih,
 kjer se peni temna voda
 ki požira jo vrtinec šumni,
 naj pogleda v temno vodo,
 ko polnočna ura bije,
 ta bo videl svojo srečo v vodi
 in bodočih dni življenje.“

Poslušala zvesto Marta to je bajko,
 ki v zimskih jo večerih
 pričala raz peč je stara mati.
 Poslušala njene je besede,
 zaželela si je v duši mladi
 da pogleda v svojo si bodočnost.
 Zablestele so oči ji temne,
 ko je čula staro pričo,
 ni se bala zlobnih škratov,
 niti bele žene ob tolmunu,
 niti vzdihla utopljenih,
 ki objela jih je temna voda,
 čakala je koprneče dneva,
 ko po gorah zažare kresovi,
 ko prišla bo kresna noč.

Komaj noč je temna
 zemljo ogrnila
 in objela s tihim mrakom
 vso prirodo,
 zablesteli po gorah
 so kresovi,
 kvišku švigal

plamen je svetli,
 veter raznašal je
 iskre žareče
 Pesen vesela
 je zadonela
 polna radosti,
 polna ljubezni.
 V ples se veseli,
 so vsi zavrteli . . .
 Kakor dan svetla
 noč je postala,
 zvezde na nebu
 so ugašale . . .
 Plapolali se kresovi,
 ko da gore in plamine
 so posute z biseri,
 ko da zvezde so na zemljo pale

Gledala je Marta to veselje,
 ali ona ni bila vesela,
 ni se veselila svetlih ognjev,
 ni se veselila pesni, plesa.
 Komaj čakala je pozne noči,
 da pogasnejo kresovi svetli,
 da utihne pesen glasna,
 da približa se polnočni čas.

Pogasnilo,
 utrnili
 so kresovi,
 pogubile,
 izdonele
 so se pesni.
 Zvezde na nebu
 so zablestele
 Temna tiha naokoli
 noč kraljuje
 tiha noč — kresna noč
 Vsa природа
 ko da čaka
 ure polnočne
 da oživi
 v svoje življenje.

Ogrnila plašč si lepa Marta
 in je hitro šla po poti temni
 tja skoz gozd do šumnega tolmuna.
 Šepetalo listje je na drevju

žuborel je potok po zelenem mahu . .
ali Marta ni ničesar čula,
pospešila brzo je korake,
da prispeje do tolmana,
predno bije ura polnoč,
da v njem vidi svojo srečo,
in bodočih dni življenje.

In približala se
ura je polnočna,
ura neznana,
ura čudesna
kresne noči,
ko oživi
vsa narava . . .
Oživela bistra voda,
oživele so cvetice
A potoka žuborenje
je postala tiha pesen,
tiha pesen o veselju,
o lepoti in sladkosti
dni minulih,
sreče bajne
kresne noči . . .
Šepetanje v drevesih
je postalo tiha melodija
melodija poezije polna,
ki se spajala je v pesen
kresne noči.
Zadehtele so cvetice
z jačjim vonjem
in odprle
svoje so glavice . . .
Vsa narava
svoj praznuje praznik.
Bledi žarki
sijejo svetlo
skozi vrhove
in osvetljujejo
sveto življenje
kresne noči . . .
Blagor mu
ki v kresni noči
čul to tajno
je življenje
in razumel
tiho pesen!
To največja

zanj je sreča . . .
 To zaklad je
 ki izkopal
 ga v kresni noči
 je v risu.

In prišla je lepa Marta
 tja do temnega tolmana . . .
 predno ura polnoč je odbila.
 Močno ji srce utriplje,
 vse drhti telesce mlado . . .
 Mesečina skozi veje je posila . . .
 zablestela je v tolmanu temna voda.
 Čaka Marta
 Čuj zamolklo in počasi
 zadoneli so udarci vaške ure . . .
 polnoč bije — — —
 Zašumela je v tolmanu voda,
 zaječalo je v vrbah starih,
 zaječalo v bolestnih vzdihih.
 Nad tolmanom se sklonila Marta
 da bi videla bodočnost svojo . . .
 Gleda Marta
 Zdi se ji, da vidi v temni vodi
 lice dragega si fanta, ki ga lani
 so objele v tolmanu temne vode.
 Vabi jo in kliče k sebi . . .
 Dvigne roke lepa, mlada Marta,
 k njemu hoče . . .
 krik je kresno noč pretresel,
 zašumela temna voda v tolmanu,
 zašumela v divjih je vrtincih . . .
 In zgrnila se je voda temna
 zaječale ob tolmanu stare vrbe.
 Kresna noč je plavala nad zemljo.

JANKO LAVRIN:

SREČA IN BOGASTVO.

Podal se je Jupiter, poglavar bogov, na zemljo, da vidi življenje in trpljenje ljudi. Prišel je v revno vasico, ktere prebivalci so se trudili od zore do mraka za vsakdanji kruh. Jupiter se je začudil; vaščani so živeli tako ubožno, delali tako naporno, toda pri vsem tem so bili veselega lica, vedrega čela in pri najtežjem poljskem delu se je čulo veselo petje . . .

Bog Jupiter je prišel med nje preoblečen v siromašnega popotnika in takoj ga je sprejela vsa vas z največjo gostoljubnostjo.

„Čudno,“ govoril je Jupiter, „ljudje so revni, da več bolj ne morejo biti, delajo in trpe noč in dan in vendar si ne morem misliti, da bi živela srečnejša in gostoljubnejša bitja na svetu . . .“

Kako bi jim poplačal njih gostoljubnost? Že vem. Naredim jih še srečnejše kakor so. Odvzeti jim hočem težko delo, tako da jim ostane samo veselje, neskaljeno od skrbi in truda za vsakdanji kruh . . . Zato jim dam premoženja, da bodo najbogatejši ljudje na svetu . . .“

In razdelil je toliko bogastva med osuple vaščane, kolikor ga še ni videlo človeško oko in odšel . . .

* * *

Ko pa je preteklo leto dnij, se je spomnil Jupiter, poglavar bogov, na srečo in gostoljubnost onih prebivalcev in njegovo lice se je razjasnilo pri misli, da so sedaj še veliko srečnejši, ko jim ni treba naporno delati in se truditi za vsako skorjico kruha . . .

Spomnil se je bog Jupiter vsega tega, stopil zopet na zemljo in preoblečen v siromašnega popotnika, kakor nekdanj, se je bližal oni vasici.

Kaka izprememba!

Mesto raztrganih, malih hišic dvigajo se proti nebu mogočne, z zlatom okrašene palače, nekdanji revni vaščani pa nosijo ošabno po koncu glave in na njih se leskeče zlato in svila. Na rokah se jim vidi, da so pozabili na vsako najmanjše delo in na pomehkuženih obrazih ni ne sledu nekdanje vesele zadovoljnosti in

sreče. Narobe: iz motnih očij, ki gledajo zaspano in trudno v svet, sije nezadovoljnost z življenjem, nezadovoljnost s svetom, nezadovoljnost s samim seboj . . .

„Je to mogoče,“ začudil se je Jupiter, „da jim je moj dar odvzel vso srečo, mesto da bi jo bil povečal? . . . Hočem poskusiti njih gostoljubnost; morebiti niso vsaj na njo pozabili.“

Stopil je v prvo palačo.

Ko so zagledali bogati in razvajeni prebivalci pred vrati raztrganega popotnika, zaukazali so slugam, naj ga zapodijo . . .

Šel je k drugi palači.

Tu so mu vrata zaprli, še predno je mogel prestopiti prag. Ker se pa le ni hotel takoj oddaljiti, napodili so ga s psi . . .

Tako se mu je godilo po celi vasi . . .

Zapustil je bog Jupiter ves žalosten vas in njene prevzetne in ošabne stanovalce.

Tu zagleda na travniku nedaleč od nje revno oblečenega pastirja, na katerega je bil pred letom dni pri delitvi bogastva popolnoma pozabil.

Stopi k njemu in ga zaprosi, naj mu s čim postreže.

Pastir ga je prijazno vzprejel, peljal v svojo kolibo in položil pred njega kos kruha, rekoč:

„To je vse, kar imam pri hiši. Vzemi in okrepečaj se, revni popotnik!“

„Siromašno živiš tukaj,“ rekel je Jupiter, „toda povej mi, si zadovoljen s svojim življenjem?“

„Malo je, kar imam,“ odgovoril je pastir, „ali to malo mi je najljubše in najslajše na svetu, ker pridelano je z žulji mojih rok . . .

Skorja kruha, katero sem sam pridelal, mi bolj tekne kakor brezdelnemu bogatincu najokusnejše jedi v zlatih posodah . . .

Vzemi, popotnik, in jej!“

Tu se je zasvetila bogu Jupitru solza v očeh in potekla je po licu na častljivo brado . . .

Stal je dolgo in mislil, mislil . . .

Nazadnje se je obrnil proti pastirju in vzkliknil:

„Blagor tebi, ker bogatejši si kakor vsi, ki prebivajo po mogočnih palačah, obsuti s preobilnimi svotami zlata in dragocenosti! . . .

Jupiter se je okrepečal in ko je odhajal, govoril je pastirju:

„Plačilo za svojo gostoljubnost si sam izberi! Sem bog Jupiter. Povej mi jedno potrebo in izpolnim ti jo na mestu!“

Pastir je padel prestrašen na obraz in trepetaje odgovoril: „Mogočni poglavar bogov in ljudij! Ne potrebujem ničesar . . .“

Razveselil se je Jupiter še bolj in njegove poslednje besede so bile:

„Blagor tebi! Ravno zato, ker med vsemi ljudmi najmanj potrebuješ, si najbogatejši in najsrečnejši človek na svetu . . .

Niti med bogovi ne najdeš srečnejšega . . .“

KRISTINA:

LJUBEZEN MOJA.

Kakor na nebu je zvezda
žareča
moja ljubezen je bila —
kakor polnoč vsa tihotna,
skrivnostna
misli mi vse napojila.

Zvezda žareča na nebu
zašla je . . .
moja ljubezen umrla —
polnoč skrivnostna
v kraljestvo spominov
vrata ji zlata odprla . . .

ZOFKA KVEDER-JELOVŠKOVA:

VLADOŠA NA DEŽELI.

Vladoša je že mnogo potovala. Že trikrat je bila iz Prage v Zagrebu in nazaj. Na potovanju se obnaša jako razumno. Pri oknu sedi in gleda ven. Nikoli ji ni nič, samo zadnjikrat ji je bilo slabo. A to sem kriva jaz. Že zjutraj ob sedmih smo bili na vlaku a to se ve, kako se jè zjutraj, ko se človek boji, da ne bi zamudil. Ob enajstih sem vzela iz kovčega našo malico: šunko, sir in pomeranče. Vladoša ni imela posebnega apetita a jaz ji prigovarjam: „Samo jej, draga moja, v železnici ni dobro, če je človek lačen.“

„Nikar jo toliko ne šopaj!“ je prigovarjal mož ali jaz ji vseeno ponujam še. Sama sem bila jako lačna pa sem mislila, da mora biti tudi Vladoša.

Tako smo se vozili dalje med zelenimi polji, ki so se pisano in krasno raztezali med nizkimi hribi na obeh straneh železnice. Velike modre lise so bile med polji.

„Kaj je to?“ je prašala Vladoša.

„Lan cvete,“ sem rekla. „Iz lana se dela platno.“

Izpraševala me je na dolgo in široko. Pripovedovala sem kako predejo predice po zimi predivo. Kako pojo in si pripovedujejo povesti a prsti sučejo nit gibko in hitro. In kako tke tkalec na stavu iz sto in sto nitij platno, ki se položi na travo v solnce in poškropi, da bi bilo lepo belo.

„Težko je to, kaj ne?“ je rekla. „Kaj ne tkalci so jako pametni ljudje?“

„Nekteri so pametni, nekteri niso“, sem ji povedala. „Sploh se pa tudi v tovarnah prede in tke platno. Tam delajo to stroji. Stroji delajo jako fino in tenko in bolj po ceni, kakor ljudje. Ali tudi v tovarnah morajo biti ljudje, da pazijo na stroje, da bi prav delali.“

„Stroji delajo šum, ne?“ me je vprašala.

„Da stroji delajo šum“, pravim. „Če se hočeš razgovarjati moraš kričati na ves glas in še se težko čuje, tak šum in ropot je v tovarni.“

„Peti in povesti pripovedovati se ne more v tovarni?“ praša Vladoša.

„Oh, ne, to ne!“

„V tovarnah ni posebno prijetno, kaj?“ misli Vladoša in jaz ji pritrdim.

Nizek holmič se je prikazal in pod njim so bile dolge rumene njive. Vse žolte in rumene, kakor suho zlato.

„To je rips Vlada,“ pravim.

„Kaj je to?“

„Iz ripsa se dela ripsovo olje. Potrebujejo ga v tovarnah, da namažejo stroje, da bi laglje in hitreje tekli.“

„Čudno je to“, je rekla Vladoša in zamislila se je globoko.

Tiho je bilo in vroče v kupeju. Hitro se privadi uho na železnični ropot in ga niti ne sliši. Zadrerala sem.

Čez delj časa se prebudim. Tudi moj mož je spal na klopi. A Vladica je mirno sedela v svojem kotu na veliki ruti, ki sem jo bila razložila po klopi, da bi se legla na njo.

„Kaj ti je Vladoša, da si tako žalostna?“ jo prašam.

„Na Dunaju ti bom rekla, mamica,“ mi odgovori tiho in mehko.

Kadar govori s takim glasom bi ji človek naredil vse, kar koli bi si zmisllila. Čisto k srcu gre tak glas: globoko v tebi se zgane nekaj mehkega in zadrhti.

Vzela sem jo v naročje in sem jo poljubila: „Saj mi lahko kar takoj poveš, dušica, zakaj si žalostna?“

„Ali se ne boš jezila?“ me je prašala in me je lepo, lepo pogledala.

„Ne bom se jezila, čisto zagotovo ne,“ sem zatrjevala.

Potegnila je mojo glavo k sebi in mi je pošepetala v uho: „Mene tako zelo glava boli, ti niti ne veš.“

Držala sem jo v naročju, kakor takrat, ko je bila še jako majčkена, ko ni znala niti hoditi niti govoriti.

„Veš, vprašajmo doktorja“, je rekla čez nekaj časa.

Nisem takoj razumela kaj hoče.

Zdrsnila mi je z kolen in je stopila k mojemu soprogu. „Doktor, tata! Jaz sem bolna, doktor,“ je rekla in se je razjokala.

Vlado se je prebudil: „Kaj ti je hčerkec?“

„Ozdravi me, ko si doktor,“ je rekla in se je stisnila k njemu.

Važno, važno jo je spraševal, kakor pravega bolnika: „Pokažite jezik! Dajte roko sem, da potipljem žilo! Ulezite se lepo na klop in čakajte! Najedli ste se preveč, saj sem dejal. Želodec se bo malo prekopicnil pa bo dobro.“

Položil jo je na klop.

„Še termometer mi deni pod pazduho“, je rekla.

Dal ji je termometer pod pazduho, potem ji je bilo malo slabo, da smo šli ven in potem ji je kmalu odleglo.

Vprašala me je pozneje: „Kakšen doktor je naš tata? Ali si zadovoljna z njim?“

Sem rekla, da sem dosti zadovoljna. Potem sta se z njim pregovarjala, ali majhne ljudi bolj boli ali velike bolj.

Ona pravi „mali ljudje“ — „otroci“ pravi, samo takim, „ki so še jako neumni in vedno padajo.“

Ona je trdila, da „su mali ljudi više bolestni nego veliki“, on je pa rekel, da veliki. „Ti imaš manjši želodec pa te zato manj boli, kakor pa bi mene, ki imam večji želodec.“

Važen je postal njen obrazek in priznala je, da ima prav.

Ko smo prišli na Dunaj se je najbolj čudila, da je dunajski električni tramvaj drugačen od praškega in da vozi po nekterih ulicah brez žic.

„Poglej, poglej nič žic nimajo tukaj in vseeno gre!“ je vpila. Celo popoldne ji je razlagal moj mož, kako je napeljana žica pod zemljo. O Dunaju ne ve nič drugzega in če jo kdo še danes vpraša kaj se ji je na Dunaji dopadlo, bo rekla: „Tramvaj. Tam vozijo brez žic, kaz naravnost brez žic, pomislite!“

Tudi to se ji je čudno zdelo, da govore otroci na Dunaju samo nemško.

„Malo bi pa le lahko razumeli hrvat, ske, ne?“ je menila.

Bili smo pri moji prijateljici, ki ima dva prav pametna in lepa dečka. Vladoša se je sprijaznila z njimi na debelo. Imenitno so se zabavali vsi trije, čeravno se niso razumeli prav nič. Vsi trije so se jokali, ko so se ločili čez par ur. Starejšemu, Mariju, ki je tako menda v enaki starosti z Vladošo, sem se jaz jako zamerila. Pisala mi je prijateljica to-le:

„Marij pride in praša: „Ti zakaj pa teta Zofka nič fino ne govori?“

„Kako to, „nefino?“

„Nu, veš, ko si ti vprašala kaj bodo jedli, je rekla teta Zofka: „Frac bo pil mleko.“ Zakaj je pa rekla Vladoši frac?“

„Veš, teta Zofka ni mislila to tako hudo. Ona ima Vladošo jako rada.“

„Da in potem si ti rekla, da Vladoša lepo izgleda a teta Zofka je rekla „ah, kaj! danes izgleda mizerno.“ Zakaj je rekla teta Zofka Vladoši, da je mizerna, ko je bila tako dobra pri nas? samo, kadar sem posebno hudoben mi praviš, da sem mizeren, a Vladoša je bila pridna.“

„Ne veš, draga moja,“ mi je pisala prijateljica, „koliko truda me je stalo, dokler sem razjasnila svojemu sinu, da ti nikakor nisi mislila žaliti te sijajne Vladoše, katero mu vedno stavljam za vzgled.“

Ko smo prišli v Zagreb se je babica — moja tašča — jako čudila, kako je Vladoša zrasla. „Saj bi lahko šla že v šolo. Kar pošlji jo v jeseni v šolo, čeprav ne bo še šest let. Velika in močna je in pametna tudi zadosti. Boš imela saj eno leto prej doktorico ali profesorico v hiši,“ mi je namežiknila tašča.

„O,“ sem rekla jaz, „gotovo jo dam v šolo. Šteti zna in take reči, če jo pustim doma, bo postala neumna in še tisto bo pozabila, kar se je naučila tako od otrok.“

Nismo govorili par dni o tem. Nekoč sedimo vsi pri obedu kar pravi Vladoša: „Veš kaj, mama, jaz že cel dan mislim, da v Zagrebu ne bom mogla iti v šolo.“

Prav žalostno in v skrbeh je rekla to.

„Zakaj ne bi mogla iti?“ vprašamo vsi.

„Oh, ti si pozabila, mama, da imam češko abecedo. A ta tukaj ne velja.“

Smejali smo se in babica ji je obljubila, da ji sama kupi hrvatsko abecedo, da bo mogla v šolo, če nima drugih hujših skrbi.

Iskali smo stanovanje. In tudi Vladoša je hodila z nami. Samo take hiše so se ji dopale, ki so bile polne balkončkov in verand. Rekla je tudi, da je zdaj že prevelika, da bi imela v kuhinji svoj kot. In ker ima prav, sem ji rekla, naj si le izbere svoj „kot“ vže naprej.

Prvi dan nismo našli nič primernega. „Ništa poštenoga nismo našli za mamu i tatu. Samo jedan kut je bio zgodan, baš bi mogla ja tamo lijepo namjestiti svoje igračke,“ je pripovedovala babici.

Drugi dan smo pa le našli stanovanje. In ker ima verando, je bilo všeč tudi Vladoši. Zmenili smo se, da se mora na novo urediti in poslikati, predno se priselimo. Med tem, da pojdeve medve z Vladošo na deželo k prijateljici, ki naji je že davno povabila k sebi.

Z majhno železničico sve se vozile do Samobora. Jaz sem bila v skrbeh, če je dobila moja prijateljica o pravem času moje pismo, da bi naji prišla počakat.

„Pojdeve pa s tramvajem k njej“, me je tolažila Vladoša.

„E, draga moja, to ni samo tako. To je daleč poldrugo uro in na kranjski strani. Tam se govori slovensko“, pripovedujem jaz.

„Tvoji znanci govore slovensko, tatovi pa hrvatsko, ne?“ praša Vlada.

„Večina“, sem rekla.

„Če ne bo nikogar, pojdeve pa z drožko ali s fijakerjem, če imaš dosti denarja“, je rekla Vlada.

Pripovedovala sem ji, da so po deželi drugačni fijakarji in drugačne drožke. Da se jim pravi voz, koleselj ali kočija.

Dospeli smo na postajo. Na peronu naji je čakala družina moje prijateljice. Pozdravili smo se in zunaj so naji naložili na voz. Vlado so dali poleg kočijaža, da vidi konje. Dež je šel in tisti dan je morala biti Vladoša v sobi.

Drug dan je sijalo solnce in domača dečka sta ji pokazala dvorišče, pujske, kokoši, golobe, račice in tudi v konjski hlev sta jo peljala.

Zelo ji je bilo všeč vse. Tudi soba, ki nama jo je odkazala moja prijateljica, je ugajala Vladoši zelo.

„Pa se mi res vse zelo dopade,“ je rekla. „Ali si videla, da so mi dali na otomano ravno tako veliko blazino, kakor tebi?“

In zdi se mi, da imam jaz še lepše čipke. In brisalki so nam dali eno modro in drugo rožasto. Modra bo moja, rožasta pa tvoja. Doma imamo vsi bele in vedno se mešajo. Kupi tudi doma meni modro, sebi rdečo in tatu rmeno“.

Obljubila sem ji, da bom uvaževala njen nasvet.

Na dvorišču so kokodakale kokoši, Ratko, osemletni gospod, je vzel Vladošo za roko in šla sta pobirat jajca po gnezdih. Povedal ji je, ktera kokoš nese največja jajca, ktera je pridna, ktera je lena. Že popoldne je vedela Vladoša vse. Samo to se ji je čudno zdelo, da ni v celi hiši niti enega vodovoda.

„Kako pa voda pride, če ni vodovoda?“ je spraševala.

„K Savi hodimo po njo“, je rekel Ratko in pokazal na srebrn trak, ki se je svetil daleč doli v dolini.

„To je strašno daleč“, je rekla Vladoša in razkolačila oči.

„Dve uri tja, dve uri nazaj“, se je smejal Ratko in dostavil: „Ali si neumna! Saj bi se voda posušila v škaflu, če bi jo nosili tako daleč. Na studenec hodi po njo naša dekla in še tja je daleč! Četrť ure, to je zadosti, ne? —

Zvečer ji je pripovedovala moja prijateljica, da bo videla drug dan čisto majčkene piške. Pokazala ji je kokljo, ki je jezna in huda sedela na svojem gnezdu.

„Čakaj, Vladoša“, je rekla. „Jutri bo koklja vstala in po celem dvorišču bo polno piščet. Kakor majčkene rumene kepice se bodo trkljale za njo“.

Ta večer je šla Vlada jako razburjena spat. Naročala mi je strogo naj jo zgovaj zbudim.

Ali prebudila se je drugo jutro prej, kakor jaz. „Mama, prebudi se!“ je kričala iz balkona. „Koklja je piške znesla!“

Jaz sem se začudeno posadila na postelji. Vidim, vrata na balkon so odprta in tam skače Vladoša vsa raskuštrana, rdeča in v sami srajci ter maha z rokami na vso moč. „Sem pojdi, mama, hitro, hitro! Ali slišiš, kako kokodaka koklja?! Poglej, kako hodi po dvorišču! Zdaj bojo piške prišle“.

Zlezla sem s postelje; doli na dvorišču se je pokazal Ratko. Vladoša je kričala nanj: „Ratko, Ratko ali že veš? Koklja je piščeta znesla!“

Zakrohotal se je na glas: „Ni jih znesla, ne!“ je vpil gori. „Ti si neumnica, Vladoša!“

„Pa jih je“, se je kregala Vlada. „Znesla jih je, saj slišim, kako čivkajo za vrati!“

Ratko se je še bolj smejal, celo hišo je sklical, naj pridejo gledat, kako je Vladoša neumna.

Zbežala je v sobo in morala sem ji pomagat oblačit, da bi bila prej gotova in da bi šla sama gledat v kurnik, kaj je.

Tam sta stala Ratko in Zdenko pri mami, ki je držala jajce v roki. Primaknila ga je dveletnemu Zdenku k ušesu in ta je poskočil in vpil:

„Kriči, notri!“ Mama, kriči!“

Tudi Vladoša je pristopila in poslušala. Oči so se ji zasvetile, zasmejala se je tiho in veselo, veselo. „Predstavi si, mama, čivka tam! Čivka in kluje!“

„Ven hoče, veš, Vlada“, je rekla moja prijateljica. „Pustiti ga moramo zdaj pri miru. Kadar bo prekljuvalo lupino pa sme ven, prej ne. Če bi mu mi olupili lupino proč, pa bi umrlo. Lepo polahko sme ven, drugače se prehladi.“

Komaj, da so šli otroci zajutrkovat. Celo dopoldne so stali okrog kurnika. Ali še le popoldne tako ob štirih je vstala koklja iz gnezda in osemnajst srčkanih, mehkih in žoltih, zlatih kepice se je zatrkljalo po dvorišču.

Ulovili smo jih par in položili jih v roke otrokom. Pobozali so jih oprezno in primaknili svoja rožasta, razžarjena ličeca k žoltim čivkajočim kljunčkom.

Niso se mogli pomiriti od veselja. Zvečer mi je rekla Vlada, ko sem jo devala spat: „Prosim te, mama, prosi ti gospo, da mi da eno pišče seboj v Zagreb. Saj je majhno, lahko bi ga imeli v sobi, kakor kanarčka.“

Povedala sem ji, da bi umrlo od dolgega časa, če bi bilo tako samo. In tudi, da piščeta hitro rastejo in jih ni moči imeti v sobi.

Drug dan je šel Ratko v šolo. Vladoša ni vedela kaj naj počne brez družbe. Nekaj časa sta z Zdenkom hodila po dvorišču. Ali ko je Zdenko pal, je zbežala za drvarnico in se skrila. Zdenko je ležal sam pred nekim jerbasom in je kričal: „Zdenko je pal! Pojdi, mama, vzdignit Zdenkota!“

Moja prijateljica je imela v kuhinji posla, zato sem jaz bežala ven in sem ga pobrala. Ni bil zadovoljen z menoj. „Mamo sem klical“, je dejal in se zavrtil proti kuhinji, da mu je kijkljica odskakovala od debelih nogic. Slišala sem ga, kako se je ponujal notri: „Na, mama, Zdenkota! Na, mama, vzemi Zdenkota! Na roke vzemi Zdenkota!“

Jaz sem šla iskat Vladošo. „Zakaj nisi pobrala Zdenka, ko je pal?“ sem jo prašala.

„Nisem hotela“, je rekla. „Če bi ga bila pobrala, pa bi mislili, da sem ga jaz vrgla.“

Potem je šla doli na vrt. Velik vrt je to in poln marjetic, zlatenk, kresnic in bogsigavedi kakšnih rož še. Poln goste, visoke, sočno zelene trave je od kraja do kraja. In vsaka travica je drugačna. Kakor majčkeno drevesce s šibkimi stebli, s polno drobnih vejic v kroni. Dolgo je ostala Vladoša na vrtu. Gledala je, kako mravljinici lezejo med travo in hrošči, zlati, zeleni, rdečkasti, z rujavimi in črnimi sukunjami, kako kobilce skačejo-irrk! človeku skoro v obraz, da se zdrzne; metulje je lovila, ki so tako žurni, da se jim ne more do živega in potem je natrgala ogromen šop rož in trave, vsega, kar se ji je dopadlo. Našla je meliso in pelin, dolgo jih je duhala, vesela, da diše tako močno. Potem jih je dala v žep, da se ji ne bi izgubili. Prišla je domu,

razdelila je šop med celo družino in bila je ogorčena, ker smo djali vse skupaj v eno samo veliko vazo. „Zakaj ste mi vse zmešali. Potem se nič ne ve, kaj je ktereга“.

Prišel je Zdenko od nekje in zlezla sta z Vladošo pod streho, tam sta našla vreči z ovsem in koruzo. Napolnila sta si vse žepe, utihotapila se ven in tam na vaškem trgu sta bogato pogostila vso domačo in tujo kurjad. Velikanski šum je bil, kokoši so frfotale, petelini so se topli in neka stara kura je bila tako predrzna, da je prišla čisto blizu in ju je začela kljuvati po predpasnikih, češ še dajta, še! Vstrašila sta se jo in zagnala krik. Leteli smo ven in ju rešili iz kurje armade.

Čez nekaj časa je bilo Vladi dolčas. Vedela je, da je Ratko v šoli. Izgubila se je lepo tiho iz veže pa čez cesto tja k šoli. Vrata so bila odprta in ona smuk notri. Vse sobe so bile prazne ali zadaj na vrtu je bil velik vrišč in smeh. Vladoša je šla tja. Otroci so imeli odmor in so se igrali. Smejali so se Vladoši, ko je prišla tako naenkrat med nje. Pokazala jim je pelin, ki ga je imela največji žep natlačen.

Mislila je, da je to nekaj posebnega, da diši. Kazala jim ga je, kakor bi ga ne videli še nikoli. „Miriši“ je govorila, „miriši“ (diši). Smejali so se ji, da govori hrvatsko. Poiskali so ji Ratkota. Malo se je pogovarjal ž njo in ji razkazoval šolski vrt, kjer je bil tudi drog za telovadbo in mehka, nizka trava, po kateri se imenitno skače. Ko je zvonilo, so postavili Vladošo pred vrata. Zadovoljno je prišla domov.

Popoldne ji je dala moja prijateljica štiri „špekule“, — mi smo rekli tem majhnim kroglicam svoj čas zdi se mi „frnikule“. Vesela jih je bila in igrala se je ž njimi vneto.

Ko je prišel Ratko ob štirih iz šole sta se metala po senu, ki ga je pripravil hlapec pred hlevom za konje. Vsa rdeča sta bila. Ali kmalu je prišel hlapec in vzel seno. Vlada se je hotela zopet igrat s kroglicami ali v nobenem žepu ni bilo ničesar. Zajokala je glasno. Pripognila se je in brskala z rokami po pesku. Ratko je hotel oditi ali Vlada je jokala še bolj: „Molim te, Ratko, traži! Traži, Ratko, molim, molim!“ (Prosim Te, Ratko, išči!) Ratko je malo postal, dregnil parkrat z nogo v pesek in se je zopet obrnil proč. Ali Vlada je neprestano kričala: „Traži! traži!“

Stale sve s prijateljico pri oknu in sve se muzale. Nisve bile na jasnem, ali jo Ratko res ne razume ali pa se samo tako dela, češ: kaj se bom valjal po pesku!

Tako neutolažljiva je bila Vladoša, da smo šli vsi ven in smo ji pomagali iskat. Ali še le čez dolgo so se našle nesrečne špekule.

Drugi dan je bila nedelja. Zdenko je ušel ven in se je sprehajal po cesti gori in doli. Prišla je gospodična učiteljica in ga je povabila, naj gre ž njo gledat mlade mačke. Vladoša ju je videla iz dvorišča in je bežala za njima. Gledala sta mlade mačke z velikanskim navdušenjem. Kričala sta in se smejala na vso

moč. Mačice so se igrale in skakale po sobi tako fletno, kakor nič na svetu. Gosposdična učiteljica je vrgla krogeljico na pod in vse mačice so skočile in se podile za krogeljico po celi sobi. Fletne, bele, mehke tačice so imele in ljubeznjiv gobček z muštačicami. In gledale so bistro s svojimi iskrečini očkami Zdenko, ta in Vladošo in prav nič se niso bale. Celo pobožala sta jih lahko. Samo pri miru niso bile nikakor. Pripogneš se, primeš jo, misliš zdaj jo že držim, na, pa skoči proč in te gleda izpod stola porogljivo.

Popoldne smo se peljali na izlet. Čez Savo smo šli. Ali tam ni nič mostu. Konji so zapeljali voz z nami na velik splav, prišel je prevoznik in nas je prepeljal čez vodo, ki je bila široka, vsa leskeča in krasno zelena. Bregovi so se zrcalili v nji, nebo in oblaki. Pripeljali smo se čez in smo se peljali dalje po ozki cesti med poljem. Divje rože so cvetele po obeh straneh. Grmovje je bilo vse posejano od belih in rdečkastih cvetov. Vmes so dišale bele akacije, sive vrbe so kimale s svojimi dolgimi šibami, tam čez travnik je bežal zajec in na njivi je sedelo pet črnih vran. Star kmet v hrvaški nošnji je šel počasi čez polje in gledal kako bo z letino.

Prišli smo do Sutle. Plitka je bila in zavozili smo v vodo. Valovi so zašumeli okrog našega voza. Smejali smo se in se bali, da ne bi prišli na globočino in se ne bi vsi zmočili. Sredi reke so konji malo obstali in so pili.

Vladoša je sedela spredaj pri hlapcu. Strašno rada bi se bila razgovarjala z njim, vrtela se je in spraševala ga je ali on ji ni dosti odgovarjal. Ne razume se na otroke.

Majhna vasica je ležala na desni strani. Vsaka hišica je bila ograjena okrog in okrog. Vse so bile skrite v zelenju. Tudi na dvorišču so stala drevesa. Kokoši so brskale po pesku, na klopicu je sedel mlad možki in je pestoval otroka. Mati je na pragu rezala večjim kruh za malco.

Zadaj za vasjo so taborili ciganje. Slikovito so ležali po travi okrog dveh voz. Pet konj se je paslo malo dalje. Ko smo se pripeljali mimo so se vzdignili mali cigančki in so kričali: „Krajcar! Krajcar!“ Tekli so za našim vozom, da se je prašilo. Vrgli smo jim tri krajcarje. Padli so po njih. Eden je našel enega, ali drugi mu ga je vzel. Tako so se prepirali a mi smo se hitro vozili dalje.

Cvrčki so peli v polju, na paši so skakali konji objestno, pastirji so ležali okrog in žvižgali. Daleč se je raztezala rodovita ravnica, vsa bogata, sočna in pisana. Tam od koder smo prišli so se vzdigali zeleni holmi v vis, bele vasice so se bliskale po njih a za njimi so stali višji hribje obsejani od solnca v dolgem prelepem vencu. Na tej strani so bili manjši holmci polni vinogradov, vasic, belih cerkvic in gradičev. Prelepo nedeljsko nebo se je vzdigalo nad zemljo in prazničen, blagoslovljen mir je ležal nad celim krajem. Včasih smo srečavali ljudi. Hrvatice so šle

žurno v svojih belih narodnih nošnjah, lepo izvezenih na prsih in rokavih. Majhna punčka je nesla purana v rokah, ki je bil večji od nje. Ušel je menda od doma in se potepal po poljih. Tri dečke smo srečali v dolgih, širokih plačah, v pisanih, rdeče vezelih telovnikih z majhnimi, okroglimi klobučki na glavah. Eden se je korajžil in slišali smo ga, kako je vzdihoval: „Jaz bi se pa tepel danes! Ali bi se rad tepel!“ Smejali smo se mu. Najmanjši je bil med njimi, široki beli rokavi so mu frfotali v vetru in izgledal je, kakor bojevit petelinček.

Ustavili smo se pred gostilno. Par vozov je stalo že tam, konji so žvekali deteljo in odganjali z repom muhe. V hiši so peli dolgozategnjeno narodno pesem, na pragu v solncu je sedela kuštrava punčka; okrog nje so hodile mlade račice.

Najžinjali smo se in se vrnili.

Vladoša je držala bič in vajeti. Podila je rujavega Tarasa in mu prigovarjala naj beži. Pa se ni zmenil za njo.

Mrak je padal na polja. Zadehtelo je sto dišav. Ves kraj je dišal opojno, kakor ena sama prelestna kita cvetja. Fantje so peli po vaseh, prijeten, večeren veter je zapihljal od hribov sem.

„Jutri morave nazaj v Zagreb“, sem rekla Vladoši, ko sem ji popravljala odejo ko je šla po večerji spat.

Raztegnila se je leno po blazini. Trudna je bila in zaspana.

„Nikar še“, je rekla in trepalnice so ji padale na oči. „Lepo je na deželi. Še ostanimo!“

„Zakaj?“ sem jo prašala.

„Lepo je“, je rekla tiho, skoro že v snu. „In toliko pišk imajo tu“, je zašepetala ter zaspala.

Odšle sve drug dan.

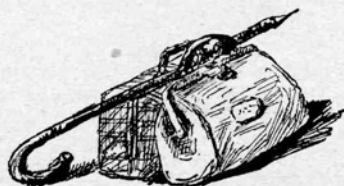
Deževalo je celo dopoldne ali ko smo sedali na voz se je malo razvedrilo.

Za nami je sijalo solnce, pred nami pa so se daleč doli v ravnici kopičili velikanski sivi oblaki.

In naenkrat se je užgala prekrasna mavrica na visokem nebu.

Prelepo se je bliščala nad zelenimi holmi, nad pisanim poljem in belimi vasicami.

„Lepo je na deželi“, je rekla Vlada.

Z. K.:

ZLATA PRAGA.

(Dalje.)

Na vse strani se širi Praga.* Poslednjih dvajset let pripojile so se Pragi tri predmestja: Vyšehrad, Holešovice-Bubna in Libeň in tudi med

HRAM SV. VIDA.

so se razšopirili Hradčani v sijajen dvor razkošnih kraljev. Dolgo je tekmoval stari Vyšehrad novim Hradčanim v lepoti veličastnih cerkev, bogatih palač in mrkih ponosnih stolpov.

Toda prišle so husitske vojske in opustošile so kljubovalni in močni Vyšehrad do temelja, niti kamen in ostal na kamnu. Celo mesto je bilo žrtva požarov in sovražnikov. Vse bogate, bahate palače, vse razkošne

VRT LORETSKE CERKVE.

ropočejo s svojimi meči v temnih obokanih hodnikih. Na trgih se pomenkujejo meščani, okrog vodnjakov ščebetajo dekline in se šalijo z graj-skim hlapci, čudno oblečene meščanske hčerke predejo za pisanimi okni. Mir

ostalimi predmestji, ki je vsako samo za se mesto od 40.000 do 60.000 in več prebivalcev, se vrše pogajanja zaradi pripojitve k Pragi že par let.

Na najožjem mestu, tik poleg Vltave, vzdiga se v vis stari in slavni Vyšehrad. Njegova slava je bila nekdanj večja od slave same Prage. Tukaj, na njegovem ponosnem in drznem vrhu so vladali v davni dobi, takrat pred Libušo, češki vladarji. Velikanske trdnjave, široki, grobo izklesani stolpi in bogate cerkve so kinčale njegovo glavo. Ponosno so se zrcalile močne in silovite zgradbe v vltavskih valovih globoko pod njimi, niti čas, niti vihar jih ni razdejal, stale so močne, bogate in bahate tudi še, ko so na drugi strani Vltave na drugem griču začeli vstajati gradovi in cerkve, ko

KONVIKT PLEMKINJ NA HRADČANIH.

tam v enem kotu je ostala ena edina mažna kapelica v romanskem slogu, posvečena sv. Martinu. Vsa je posuta z velikimi topovskimi krogli. Samo ona še je danes edini spomin nekdanjega sijaja svoje okolice. Zalostna tla so tu. Kjer koli zagrebe motika v zemljo, povsod najde propale cerkve, poslopja, historične predmete in črna pogorišča. Nikjer se ne sanja tako nemoteno o preteklih časih, kakor tu gori na vyšehradskem vrhu. Kakor pisana pravljica je preteklost tega kraja. Zamžiš in davno, sijajno mesto vstane pred teboj. Kralji se sprehajajo v bleščečih dvoranah, prelepe princeze slone na oknih, drzni vitezi

je povsod, večeri se. Važni očanci korakajo dostojanstveno v krčme, mestna vrata se zapirajo z ropotom. In dalje te vede fantazija. Silna vojska se žene iz doline proti vrhu. Topovi rjovejo, puške pokajo, sulice in meči žvenkečejo. Kamenje se vali iz hriba doli, zrak se trese od tuljenja, vzdihovanja, kletev, molitve, jeze in strahu. Rdeči plameni švigajo gori visoko iz cerkvenih okenj, zemlja se trese, vse hiše so polne joka in trepeta.

Nikogar ni, ki bi te motil v tvojih sanjah. Tiho je naokrog, kakor uklet je cel vrh, včasih hodiš naokoli in ne vidiš žive duše.

V osemnajstem veku so spre-menili Vyšehrad v dolgočasno trdnjavo. Še danes ga opasujejo visoki zidovi. Mesto Praga se že dolgo let pogaja z vojaškim erarom. Zidovje brani napredku in razvitu Vyšehrada a ne varje nikogar. Kadar bi začeli pokati moderni topovi bi se cela trdnjava sesula v desetih minutah. —

VYŠEHRAD IZ JUGA.

voje največje genije, svoje literate in političarje, svoje učenjake in glazbenike. V procelju se dviga visoki polaga venec na krsto in z dvema žalujočima muzama na vsaki strani. To je „Slayin“, gróbnica, posvečena največjim Čehom. Postavil jo je neki navdušeni češki mecen. Dozdaj počiva v njej Julij Zeyer, pisatelj — sanjar, plemenita duša, ki je prepotoval skoro celo Evropo, človek moderne dobe, melanholičen in mehok, ki je ljubil romantiko s celim srcem. Počasi stopamo med grobovi in od povsod nas pozdravljajo znana imena. Tu je Neruda, karakter od jekla in kristala, izvrsten novelist in najduhovitejši češki feljtonist, kar jih je bilo doslej. Tam je Božena Němcova, autorica „Babice“, nemiren in ženijalen duh, ki je živela življenje polno večne borbe za obstanek, večnih skrbij in pomanjkanja. Tukaj je Smetana položil svojo trudno glavo k večnemu spanju, v kateri se je rodilo toliko rajskih zvokov. Tam leži genijalni Purkinja, osnovatelj moderne fizijologije, poleg njega odločni političar Brauner. — in med njimi, poleg učenjakov, bratov Jireček, stoji spomenik Vaclava Hanke, spretnega „najditelja“

STARA DVORANA NA MESTNEM
MAGISTRATU.

V opasnem delu se vzdiga zdaj popolnoma obnovljena cerkev sv. Petra in Pavla. Visoko se blešči na vrhu nad Vltavo bela in vitka, kakor iz sladkorja. Notri je bogato poslikana, — sploh je ena najlepših cerkev v Pragi. Tu je sedež bogatega kapitola, tihe kurije so se razvrstile okrog cerkve.

Za cerkvijo je majhno ali znamenito pokopališče. Tu sem v posvečeno, staroslavno zemljo, polaga češki narod svoje prve in najboljše sinove na večni odpočinek. Tukaj na tem ozkem prostoru opasanim z okusnimi arkadami je pogrebna Češka

VYŠEHRAD IZ SEVERA.

znanih kraldovorskih in zelenogorskih rokopisov . . . Vsa Evropa se je zadivila takrat stari kulturi češki in ves narod je vzplamtel ponosa nad

VYŠEHRADSKI TUNEL.

svojimi davnimi pradedi. Toda bila je le varka. Včasih se pojavljajo v dobah narodnega poleta taki poedinci, kakor je bil Hanka, ki bi hoteli imeti za svoj narod še več slave, še več častnih ponosnih historičnih spominov in ki se v to ime ne boje niti neresnice. — Dokazalo se je, da je Hanka „starodavne“ rokopise, ki jih je našel, sam napisal in falzificiral, da bi izgledali papirji, kakor da so stari več stoletij. — Epopeje samo po sebi so krasne. — Tam pri zidu počiva Edvard Jelinek, čista in idealna duša, ki se je celo svoje življenje z neumornim delom trudil in mučil, za zblizanje vseh Slovanov, osobito Cehov in Poljakov. Njegovo seme je palo na rodovitna tla. Tam pod arkadama stoji velika košara svežega cvetja: nežne roke so jo postavile tja — na grob neprežaljenega, slavnega vodje Staročehov, Vladislava Riegerja. Dalje se redajo znamenita imena — koliko slave, uma, uspeha, dela, triumfov in — koliko nade je pokopal tu mali češki narod!

Za zidom širi se lep park. Tudi on je poln spominov, bajk in pravljic. Bujno je okitil narod to mesto s svojo domišljijo. Kadar vas vodi Pražan tod, vam gotovo ne bo pozabil pokazati kup velikih kamnov in povedati vam, da se je razbil tu vragu dolg in velik kamen, ki ga je nosil iz Rima . . . Malo dalje od baroknega spomenika sv. Vavclava odpira se prekrasen pogled na tok Vltave, na okolne vasi, na Smichov, na Hradčane in Prago. A na visokem grebenu pada ogromna pečina navpično k Vltavi. Vsa je pokrita z razvalinami, tu in tam vidiš še steno z obokanimi vrati, podrte zidove. Ljudstvo pripoveduje, da je to kopelj Libuše, zadnji ostanek njene palače. Promet se razvija tudi doli okrog strme pečine. Prozično praktični potomci so prevrtali pečino, ravno pod Libušino kopeljo, sezidali tunel in če hočeš skozi, moraš plačati krajcar . . . Sploh plačaš na vseh mostovih pražkih, razun na karlovem mostu, po en krajcar za prehod . . . To je poseben specijalitet praški, ki prinaša mestni občini vsak teden mastne tisoče a na ktereга zabavljajo ne le domačini ampak tudi tujci, ki niso navajeni z doma na tak davek.

LIBENSKA VODOVODNA STANICA.

Pod vyšehradskim bregom proti severu se širi modernejši del Vyšehrada, v katerem stanujejo glavno malomeščani, obrtniki in delavci. Zelo dolgočasen del Prage brez zanimivosti.

Daleč na drugem kraju Prage, preko Vltave širi se najbolj oddaljeni in najnovejši okraj praški — Holešovice-Bubna. Amerikansko mesto. Še pred nekoliko leti so životarili tu le siromašni ribiči in mali obrtniki v svojih majhnih hišicah — zdaj se dvigajo tu od dneva do dneva nove ogromne tovarne, elegantne hiše, moderno mesto se budi, v idiličen mir prihaja šum življenja in dela. Še mnogo pustega prostora je naokoli — ali neprestano zidajo zidarji . . . Tu je tudi velika centralna klavnica mesta Prage, nova mestna pivovarna in moderna, ogromna električna centrala. — Na kraju tega mestnega dela širi se prekrasen, ogromen park, nekdanje kraljevsko lovišče z elegantno vilo ces. namestnika. Zdaj je samo šeta-

lišče, — à la naš Tivoli, — kraj odpočinka. V letu popoldne, ko igrajo v dveh ogromnih restavracijah vojaške godbe, je park poln otrok, gizdavih gospodičen, mladih dijakov, starih dostojanstvenih gospodov in meščanskih družin. Eleganten svet se podi po jahalnem potu na vitkih konjih in po sredi drdrajo drožke, fijakerji in aristokratske kočije z obritimi kočijaži, ki se drže, kakor angleški lordi. Pod večer je tu mesto ljubavnih sestankov, po noči pribežališče razne velkomestne sodrge, revežev brez strehe in — samoubijalcev. Pri vходу na desno je bila v velikem ograjenem prostoru l. 1891 jubilarna razstava in od takrat se redajo vsako leto razne izložbe: gospodarska, inžinirska, vrtnarska, šolska i. t. d. Tudi delavci so imeli lansko leto svojo res lepo in impozantno izložbo, ki je krasno dokazala inteligencijo, marljivost in napredek češkega delavstva.

Na najvišjem mestu nad parkom se dviga popolnoma novo poslopje umetniške akademije. Prekrasen razgled je od tu po zelenem parku, po dolini z Vltavo in na nasprotno bregove. Idealno mesto za ognjišče umetnosti. Tudi Jugoslovani pridno obiskujejo ta zavod. Od naših so bili tu: Jakopič, Vavpotič, Žmitek, Zabota, Tratnik i. dr.

Daleč na vzhodu, spojen s Prago samo z dolgim lesenim mostom in predmestjem Karlinom nahaja se osmi del Prage Libeň, — ki je vsem našim čitateljem dobro znan po imenu. Tudi tukaj je glavno teren za tovarne, magazine in skladišča. Prebivalci so večina delavskega stanu ali maloobrtniki. Med hišami se že odpira pogled na polja in travnike. Tudi Vydrova tovarna je tu visoko na hribu v zeleni prijetni okolici.

(Dalje prih.)

ELVIRA DOLINAR-SITTIG:

MODERNA GOSPODINJA.

Prišla mi je nedavno v roke številka nekega dunajskega lista. Med drugimi, več ali manj duhovitimi črticami našla sem tudi izpoved dunajske dame, kako se ji je godilo za časa, ko je bila njena služkinja v bolnišnici, a je bila primorana opravljati sama vsa hišna opravila, pričevši od pospravljanja sob do preskrbljenja kuhinje, ne izvzemši niti snaženja kuhinjske posode. Stvar je bila tako drastično označena, da hočem upati, da je bila skrajno pretirana, vendar pa osvetljuje na prav čuden način „delovanje“ mestnih dam. Naj samo omenim, da je moral sin dotične odkritosrčne dame brez zajutrka v šolo iti, ker ga nikakor ni mogla zvršiti o pravem času. Naj tudi samo omenim, kako strašansko nerodna in nespametna je bila pri snaženju posode; tako strašno nespametna in nerodna, kakor zadnje zagorsko dekle menda ne bi moglo biti. In kako se je veselo oddahnila, ko je čez osem mučnih groznih dni dobila zopet rešilnega angelja, — kuhinjsko vilo v hišo, kojoj je po tako britkih izkušnjah ogledovala kakor kako višje bitje.

Torej stvar je bila pretirana in postavljena cenjenim bralkam dotičnega lista z dobrim namenom v svarilen izgled. Vendar mi pa jasno dovolj priča, kake „dobre“ gospodinje morajo biti večinoma dame velikih mest. Kako bi pa tudi drugačne bile! Osem razredov precej brezmiselne dekliske šole, potem menda nekoliko tujih jezikov, slikati, ročna dela, svirati in „bon ton“ v salonu. To je povprečna omika naših dam. Da mora imeti življenje vsakatega človeka tudi kak jasno očrtan smoter, o tem nimajo

pojma. Da si bi vse rade postale soproge, matere, gospodinje jim vendar ne pride na um, da bi se pripravile vsaj nekoliko na ta svoj vroče zaželjeni poklic. Pač pa izhajajo iz njihovih vrst one bojevite sovražnice ženske emancipacije, ki so vedno pripravljene, diskreditirati svoje, kak poklic izvršujoče sestre. Se zaničevanjem se ogledajo na vsako službujočo žensko, naj — si zvršuje že kateri koli poklic, fantazirajo nekaj o zgrešenem poklicu ter se sklicujejo ponosno na svojo, edino pravo gospodinjsko in materino dostojanstvo. Če pa nekoliko natančneje pogledaš, vidiš da ji je skrb za otroke prevzela vrtnarica, hišo ji opravljajo sobarica, v kuhinji kraljuje kuharica. Reprezentantinja cele hiše se pa dostikrat ne zna niti orientirati niti v otročji sobi, niti v kuhinji. Njena reprezentacija se omejuje edinole na salon. Tam ona dominira. A če izstopi le za en dan katera le koli njenih plačanih moči je ne ve nadomestiti niti najmanj. Kje ostane tedaj njeno dostojanstvo? Ali res ne uvidevajo te dame, da nastopajo pod čisto napačno etiketo, da je njih dostojanstvo samo izposojeno!

Saj niti ženska emancipacija ne zahteva, da mora zvršiti vsaka ženska kak poklic, da si mora pridobiti sama svoja eksistenčna sredstva. Ali ona hoče osloboditi ženo i notranje, hoče napraviti iz nje popolno bitje, ki se zaveda samega sebe ter izpolnjuje popolnem mesto, na kojega jo je postavila osoda. Tudi zakonska žena, tudi gospodinja je lahko slobodna, pred vsem pa mora biti cela osebnost. Ako ji je bila osoda mila, da jo je spravila v mirni okoliš domačega ognjišča, mora se tudi zavedati svoje častne vloge, ki jo ima igrati, ter res funkcionirati kot to, kar predstavlja. Ako zahteva obseg njenega hištva da si pridobi pomožne moči — kar je v večini slučajev neizogibno — mora obdržati vsaj vodstvo v svojih rokah ne se pa sama degradirati za smešnjo sužnjo svojih služkin. Pred vsem pa znaj gospodinja vsako delo, ki se primeri v hiši opraviti sama. Kajti kako hoče zaukazati, grajati, poučevati, če nima sama pojma o kakem opravilu. Ravno te nevedne gospodinje so služkinjam vedno v zasmeh, ker ne morejo imeti do njih nobenega spoštovanja, ko so spoznale njih grozno nevednost in neizkušenost. „Milostivi“ se samo hlinijo v obraz, a za hrbtom jo opravljajo in obrekujejo.

Umna in vestna gospodinja, ki vé s krepko roko voditi svoje gospodinjstvo si bo tudi vedela pridobiti zadostni respekt pred svojimi služkinjami, ter se jim ne bo dala brez potrebe v zobe. Odpravila bo pa tudi roj nepotrebnih poslov, ki tvorijo dandanes privesek vsake „fine“ hiše, ta se bo omejila samo na res potrebne delavne moči, spoznavajoč, kako nevredno je za omikanega človeka odvisen biti od tolikih — nota bene na nižji intelektualni stopinji stojećih oseb. Taka gospodinja ne bo dala povoda glorišanju in slabim dovtipom, izvršila bo pa dvojno nalogo: vodeča svoje gospodinjstvo ter vzgajajoča svojo služinčad ter našla zadovoljstvo v zavesti, da je vreden in potreben član človeške družbe.

UGANKE.

Razpisujemo danes

sedmi natečaj ugank

ter si želimo najštevilnejše udeležbe. Pogoji so ti: Rešitve naj se dopošljejo najkasneje do 15. julija. Naslov: „DOMAČI PRIJATELJ“ V PRAGI VIII. Pravico do izžrebanja imajo samo odjemalci Vydrovih proizvodov in člani njihovih družin.

Število rešenih ugank ne odločuje, ena zadostuje.

Cene so:

1. *Stoječa ura.*
2. Lev Nik. Tolstoj: „*Vstajenje*“ (krasno vezana knjiga).
3. *Skrinjica za rokavice.*
4. *Pogled na Gračež* (barvana slika v okvirju).
5. A. Aškerc: „*Četrtri zbornik poezij*“.
6. *Figurina.*
7. in 8. po 3 skudelice za kavo.

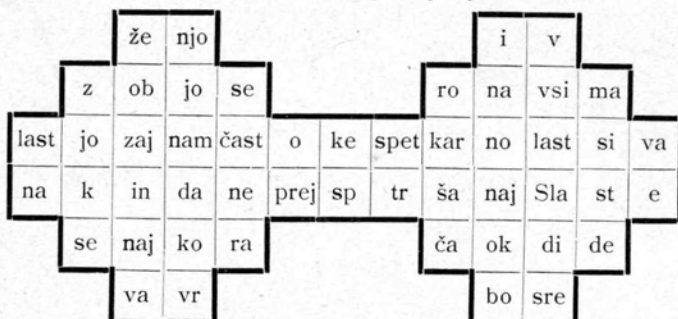
Dobitki šestega natečaja

so bili izžrebani sledečim rešilcem:

1. *Dva holandska kipa: Jakob Božič*, c. kr. pošt. oficijal, Gorica.
2. H. Sienkiewicz: „*Quo vadis?*“ (krasno vezana): *Jos Oblak*, c. kr. rud paznik, Idrija.
3. *Stekleni pepelnik: Rado Jurko*, nadučitelj, Tepanje.
4. *Pogled na Mali Lošinj* (barvana slika v okvirju): *Jos. Bertoncely*, c. kr. fin. nadpaz., Gorica.
5. S. Jenko: „*Poezije*“: *Lavoslav Knašel*, Metlika.
6. *Garnitura vaz: Marija Kobentar*, županja, Sv. Jakob v Rožu.
7. in 8. *Po 3 skudelice za kavo: Marija Kapus*, sopr. organ., Bilčoves. *Jozefa Korošec*, Sv. Jernej.

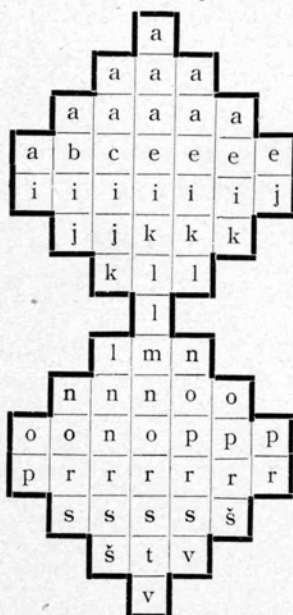
65. Konjiček.

Vekoslav Burja, Ljubljana.

66. Kamenčki.

Hirje Svitanju.

soglasnik,
žensko ime,
glasbilo,
vas na Notranjskem,
mestjan na českem,
obleka (pokrivalo),
žuželka,
soglasnik,
umotvor,
žito,
obleka (obuvalo),
gospodarsko orodje,
moško ime,
število,
soglasnik.

67. Računska uganka.

August Korbar, Preserje.

Nekdo praša kmeta, koliko ovac ima. Ta odgovori: Ko bi jih bilo dvakrat toliko in polovica toliko in polovica toliko in četrtnina toliko, kolikor jih je in še jaz zraven bi bi bilo ravno 100 glav. Koliko ovac ima kmet?

68. Uganka.

Janko Petrič, Rudnik.

Sestavite iz sledečih besed mesto!

Puš, beda, ta.

69. Homonim.

Prijatelj prijatelj, Banjšice.

Ne odpiraj mi —. Še od zadnjega prepaha me boli —.

70. Uganka.

Lina Reven, Kočevje.

Imam život in roke,
nimam noge ne glave.
Marsikoga večkrat mikam,
da gledat me gre.

71. Številna uganka.

Ivan Križman, Sv. Ivan.

Čebelica nabira 123
Na drevesu se ozira 321.

72. Šarada.

Bogumil Pavlič, Gradec.

Beseda prva ime otoka ti pove;
ki za naše zgodovina častno je
beseda druga ob Renu je mesto
spojeno s Kolinom železno cesto.

Oba imena vkup podata mesta
nam ime ki ob atlantskem morju
važno pristanišče je.

Rešitev ugank v 6. številu.

54. Domači Prijatelj. 55. Knjiga. 56. Riž, žir. 57. Zabela v loncu. 58. Sloka, sokol, Kropa, kolos, hrošč, kokoš, sloga. 59. Mora, gora. 61. sto lic — stolic. 62. Krst pri Savici. Prešeren. 64. Kovač, ocena, velik, Anica, čakan.

Listnica uredništva.

Naročila, reklamacije, pritožbe, rešitve ugank itd. naj se pošiljajo naravnost na Vydovo tovarno hranil v Pragi VIII., rokopisi pa na: Zofko Kveder-Jelovšek, Zagreb, Pantovčak št. 5.

Narodna in gospodinjska šola v št. Jakobu v Rožu na Koroškem!

Že je minulo poldrugo leto, odkar smo prvokrat stopili pred slov. občinstvo s prošnjo: Rojaki Slovenci! Pomagajte nam sezidati „Narodno in gospod. šolo“, da se z iste pomočjo rešimo narodnega pogina!

Mnogo rodoljubov se je odzvalo naši prošnji in nad 15.000 kron je v tem primeroma kratkem času došlo podpore za nameravano šolo.

Narodna in gospod. šola v št. Jakobu je zagotovljena!
Poskrbljeno je za večino stavbenih stroškov in zasigurana je tudi večina stroškov za vzdrževanje šole!

Ker pa niso pokriti že vsi stroški — kaže se še primanjkljaj za približno 25.000 kron — se danes oglašamo s ponovljeno prošnjo: *Rojaki! Pomagajte nam zložiti in pokriti še ta primanjkljaj!*

Iz zavsem verjetnega vira se je raznesla novica, da bodo v Podrožici (1/2 ure od št. Jakoba) zidali štirirazredno nemško šolo. Ako se ta vest uresniči, in pri naših razmerah o tem ni dvoma, potem nam je bodoča narodna šola za narodni obstoj ravno tako potrebna, kakor je življenju potreben zrak in ribam voda.

Zato rojaki, ne prezrite našega klica na pomoč in ne zamerite nam, če zgornji prošnji dodamo še drugo: *pomagajte nam hitro, ker vsaka zakasnitev nam utegne biti vsodepolna in nenamerna.*

Mat. Ražun,
župnik.

Fr. Majer,
nač. š. n.

Fr. Kobentar,
župan.

Darove sprejema: Matej Ražun, župnik; pošta: št. Jakob v Rožu, Koroško.

Izraz najsrčneješe zahvale

naj blagovolijo sprejeti sledeči cenjeni odjemalci, ki so nam s Svojim priporočilom Vydrovih izdelkov (od 15. maja do 15. junija), pridobili novih naročnikov:

Sklenili smo za naprej priobčevati bivališča naših cenjenih gg. priporočnikov le z začetno črko in sicer iz sledečega vzroka: Razne tvrdke uporabljale so to priliko, ter nadlegovale naše gg. naročnike, katerih popolni naslovi so bili naznačeni v našem časopisu, z raznovrstnimi pošiljtvami, dopisi, tiskovinami i. t. d.

Upamo, da nam naši podporniki to malo izpremembo ne bodo zamerili, ter da nam ohranijo tudi v nadalje svojo naklonjenost.

Antonija Ambrožič, posestnica, B.
Ivan Avbelj, ključavničar, M.
Ivan Banič, c. kr. fin. nadrespic, K.
Ivan Bartol, posestnik, T.
Urška Beber, posestnica, L.
Fr. Benedik, ključ. mojster, Ž.
Henrik Bregant, šolovodja, P.
Ana Burdychova, sopr. lekar., Š. L.
Jož. Čirič, organist, K.
Franc Debelak, posestnik, M. L.
Frančiška Dečman, sopr. žel. u-
služb., L.
Peter Dolinšek, pismonoša, Tupa-
liče.
Jos. Erbežnik, tov. strojevodja, R.
G. Furlani, trgovec, Sv. J.
Kat. Gartner, posestnica, D.
Alfonz Gašperin, pismonoša, B.
Fr. Globočnik, trg. zastop., St. R.
Dragotin Gorišek, učitelj, Z.
Pepinka Grmova, c. kr. poštarica,
St. J.
Maša Grom, c. kr. urad. soproga,
T.
Fr. Havliček, župnik, Č.
Jakob Hebar, posestnik, Sv. T.
Cilka Hudovernik, gostiln., V.
Mat. Jamnik, krojač, L.
G. Jankovič, V.
Jernej Jeglič, posestnik, P.
Anton Jeler, pismonoša, S.
Roz. Jerina, Sp. O.
Fr. Jereb, oskrbnik, M.
Franjo Kalan, učitelj, Š.
Ivana Keržič, gostiln., N.

Mih. Kladnik, tesar, V.
Ant. Kókot, nadučitelj v p., P.
Pavel Krulc, organist, Š.
Ivan Kveder, obč. tajnik, L.
Josipina Levstik, oskrb. soproga,
B.
Peter Loparnik, učitelj, Št. J.
Leopold Marn, učitelj, Š.
Marija Meden, B.
Jakob Meden, posestnik, K.
Franc Oman, žel. delavec, S.
Franc Ošlak, kovač, L.
Franjo Perne, posestnik, G.
Alojzija Pogačnik, posest. soproga,
D.
Fr. Potočnik, L.
M. Ražun, župnik, Sv. J.
Ferdo Rosenstein, nadučitelj, S.
Jož. Rotovnik, velepos. in župan, L.
Ivan Rožič, S.
Jak. Rožnik, usujar, K.
Jož. Schaller, les. trg., Št. J.
Joh. Sivka, posestnik, S.
Fr. Slemenšek, nadučitelj v p., P.
Franja Smertnik, uradnica, G.
Uršula Somrak, gostilna, V. L.
Jos. Štrniša, krojač, S.
Ana Šekš, L.
Kristina Štolfa, sopr. žel. pregled.,
D.
Karol Šuster, žel. uslužbenec, T.
Janko Trepelj, zastop. pivovarne,
Sp. D.
Jak. Zupan, gostilničar, T.
M. Žibert, posestnica, S.

Priznanja.

Jera Benčina, kmečka dekle, V . . . Ker mi Vaša žitna kava vrlo ugaja, naročam jo tem potom zopet dve vreči.

Štefan Filipič, posestnik, R . . . Pripoznamo, da je Vaša žitna kava res imenitnega okusa. Vsi jo prav radi uživamo.

- Marijana Jenko*, kuharica, Zg. B . . . Tako sem se privadila na Vašo izvrstno kavo, da brez nje nemorem opravljati svojo kuhinjsko obrt. Pošljite mi jo ponovno.
- Matevž Jerina*, pos. in trg., Sp. O . . . Pošljite mi zopet 5 kg. žitne kave, katere moje gospodinjstvo ne more pogrešati.
- Franc Klančnik*, organist, S . . . Vašega izdelka smo se tako privadili, da nam je nenadomestljiv. Prosim pošljite še 5 kg.
- Jožef Korenika*, vaški načelnik in posestnik, K . . . Vaša žitna kava me je napravila Vašim stalnim naročnikom! Prosim za novo pošiljko.
- Matevž Mlakar*, posestnik, K . . . Zahvaljujem se Vam za poslano žitno kavo. Ker bi pa moja družina ne mogla biti brez nje, prosim, da mi pošljete zopet 5 kg. vrečico.
- Blaž Müller*, puškar, B . . . Z Vašo kavo sem v vsakem oziru popolnoma zadovoljen in jo povsod toplo priporočam. Pošljite mi jo čim preje zopet eno vrečico.
- Josipina Podpac*, sopr. rač. podčastnika, L . . . Pošljite mi zopet 5 kg. Vaše zares izborne žitne kave.
- Jož. Čirič*, organist, K . . . Pridobil sem Vam zopet novega naročnika Vydrove kave, ker sem res primoran vsestransko priporočati Vaše dobro in po ceni blago.
- Franz Rupar*, posestnik, R . . . Dobil sem od soseda za poskus Vaše žitne kave, ker mi je pa zelo ugajala si takoj naročim 5 kg. te žares izvrstne kave.
- Valentin Sobej*, mizar, L . . . Zahvaljujem se Vam za že večkrat poslano žitno kavo, s katero smo jako zadovoljni. Prosim zopet za 5 kg. vrečico.
- Bernard Steblaj*, vratar, D . . . Z Vašo žitno kavo smo izvanredno zadovoljni in jo vsakomur najtoplejše priporočamo.
- Dragotin Štrenar*, c. kr. okr. tajnik, T . . . Ker je Vaša kava izvrstna bodite prepričani, da jo bodem povsod najtoplejše priporočal. Moja cela obitelj ne more biti več brez Vaše izvrstne žitne kave.
- Ivan Vidmar*, U . . . Brez Vaše aromatične kave ne morem več biti, ker ima tako fin okus, kakor nobena druga. Z veseljem jo priporočam v krogu svojih prijateljev. Naročam jo zopet 5 kg.
- Viktor Vuga*, učitelj, J . . . Pošljite mi zopet 5 kg. Vydrove žitne kave, ker ugaja mojim, kakor tudi meni bolje nego vsaka druga.
- Helena Wybihal*, posestnica, P . . . Vaša žitna kava se nam je vsem tako priljubila, da sem sklenila nikdar več brez nje biti.
- Marija Zakotnik*, posestnica, D . . . Vydrova kava je izvrstna, vsa moja družina jo hvali. Pošljite mi zopet dve vrečici po 5 kg.

Praktična steklenica.

Priporočamo gospodinjam **steklene posode** za Vydrovo žitno kavo, ki na ta način spravljena, obdrži celo leto lastnosti kave sveže pražene, ker je v suhem in v absolutni čistoti.

Steklenico 8litrovo (v katero gre **skoro** cela naša poš. pošiljka žitne kave) z brušenim zamaškom računamo 1 K 80 v; zabojček za pošiljatev stoji 44 v. Poštni porto plačamo mi, ali zaračunamo, da bi ne moral adresat doplačevati. Steklenico napolnjeno s kavo **se ne more** pošiljati, ker že sama na sebi dosti težka in bi ne izdržala poštnih ekspedicij.

Našim gg. odjemalcem pošiljamo brez poštnega povzjetja, kakor navadno.